

בש"פ 3305/16 - אמנון הלן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 3305/16

כבוד השופט י' עמית
אמנון הלן

לפני:
המבקש:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי
בבאר שבע בתיק ע"ח 804-04-16 שניתנה ביום
14.4.2016 על ידי כבוד השופטת רחל ברקאי

עו"ד יהונתן רבינוביץ
עו"ד מיכל בלומנטל

בשם המבקש:
בשם המשיבה:

החלטה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופטת ר' ברקאי) מיום 14.4.2016 בע"ח 804-04-16, לפיה נדחה ערעורו של המבקש על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בבאר שבע (כב' השופט א' אופיר) מיום 30.3.2016 בבפ"מ 10943-03-16, בגדרה נמחקה בקשת העורר לביטול פסילה מנהלית בשל היעדר סמכות מקומית.

1. למבקש, תושב העיר אילת, נמסר ביום 21.3.2016 כתב אישום המייחס לו עבירות נהיגה בכביש 90, בתחום העיר אילת, בעקבות נסיעה במהירות 139 קמ"ש (בדרך בה המהירות המותרת היא 90 קמ"ש) וביצוע עקיפה תוך חציית קו הפרדה רצוף, לפי תקנה 54(א) יחד עם תקנה 47(ה)(5) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה). לצד כתב האישום, נמסרה למבקש הזמנה לדין בבית המשפט השלום לתעבורה באילת, על פי תקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974. ביום 22.3.2016 המבקש התייצב בפני קצין משטרה באילת לשימוע, והוחלט על פסילה מנהלית של רישיונו לתקופה של 30 ימים.

2. המבקש הגיש בקשה לביטול הפסילה המנהלית לבית משפט השלום לתעבורה בבאר שבע.

בהחלטתו מיום 30.3.2016 הורה בית משפט השלום לתעבורה בבאר שבע (כב' השופט א' אופיר) על מחיקת הבקשה, בשל היעדר סמכות מקומית. על החלטה זו הוגש ערר לבית המשפט המחוזי בבאר שבע. ביום 14.4.2016 נדחה עררו של המבקש. בהחלטתה של כב' השופטת ר' ברקאי, נקבע כי אף שטרם הוגש כנגד המבקש כתב אישום, הסעיף הרלוונטי לקביעת סמכות השיפוט המקומית הינו סעיף 6(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החוק), הקובע סמכות מקומית לבית המשפט שבאזור שיפוטו נעברה העבירה, או נמצא מקום מגוריו של ה"נאשם". נקבע כי לא די בכך שבית המשפט יהיה במחוז ביצוע העבירה, וחייבת להתקיים "קרבת נוחות" של בית המשפט למקום ביצוע העבירה או למקום מגוריו של הנאשם. מכיוון שהמבקש אינו תושב באר שבע, והעבירה לא בוצעה בבאר שבע, אין כל זיקה לבית המשפט בבאר שבע ועל כן הסמכות נתונה לבית משפט לתעבורה באילת.

על החלטה זו נסבה הבקשה שבפני.

3. אקדים ואומר, כי דין הבקשה להידחות.

ראשית, המבקש אינו חולק כי הפסילה המנהלית נשוא הבקשה פקעה זה מכבר (עוד ביום 22.4.2016) והבקשה שבפנינו הפכה לבקשה "תיאורטית". די בכך כדי לדחות את בקשת רשות הערעור שבפנינו (ראו בש"פ 10454/07 דאכה נ' מדינת ישראל (17.12.2007)). בהקשר זה, אציין כי המבקש הוא שבחר שלא להשיג על פסילת רישיונו בפני בית המשפט לתעבורה באילת, אלא לפנות לבית המשפט המחוזי ולבית משפט זה. זאת, על אף שבית המשפט לתעבורה בבאר שבע ציין במפורש בהחלטתו כי המבקש רשאי להגיש את הבקשה לבית המשפט באילת, ואף הפנה את תשומת לב מזכירות בית המשפט באילת "לדחיפות הבאת הבקשה בפני שופט תעבורה שכן המבקש כבר המתין מספר ימים עד שנקבע דיון בפני וברקע תקיפה עדיין פסילתו המנהלית".

שנית, לא מצאתי פגם בהחלטת בית משפט קמא המצדיק את התערבותו. לטענת המבקש, קיימות החלטות סותרות בשאלת סמכותו המקומית של בית המשפט הדן בבקשה לביטול פסילה מכוח סעיף 48 לתקנות התעבורה וכי מדובר בסוגיה עקרונית, החורגת מעניינו הפרטי, והדורשת את התערבותו של בית משפט זה. המבקש הציג מספר החלטות בהן נקבע כי, ככלל, הסמכות המקומית לדון בבקשה לביטול פסילה מכוח סעיף 48 לתקנות התעבורה נתונה בידי כל בית משפט במחוז השיפוט בו נעשתה העבירה (ראו, למשל, בפ"ם (שלום באר שבע) 7399-12-11 ארדן נ' מדינת ישראל (3.12.2007) (להלן: עניין ארדן); ע"ח (מחוזי נצרת) 21438-03-15 חוא נ' מדינת ישראל (29.3.2015) (להלן: עניין חוא). לכן, טוען המבקש כי טעה בית משפט קמא בכך שקבע כי אין בסמכותו לדון בבקשת הפסילה נשוא דיונו, שכן מקום ביצוע העבירה מצוי במחוז השיפוט של בית המשפט שבבאר שבע - מחוז דרום.

4. אין בידי לקבל טענה זו של המבקש. עניינו בשאלת סמכות מקומית, בנסיבות בהן נפסל רישיונו של פלוני פסילה מנהלית, אך טרם הוגש כנגדו כתב אישום. סמכות בית משפט לדון בבקשה לביטול פסילה קבועה בסעיף 48 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה):

ביטול פסילה

48. מי שנפסל בצו של קצין משטרה כאמור בסעיף 47, רשאי לבקש מבית המשפט המוסמך לדון בעבירה לבטל את הפסילה; ובית המשפט, לאחר ששמע את היועץ המשפטי לממשלה או את בא כוחו או שוטר, רשאי לבטל את הפסילה,

בתנאים או ללא תנאי, אם שוכנע שביטול הפסילה לא יפגע בבטחון הציבור.

מלשון הסעיף עולה כי את בקשת ביטול הפסילה יש להפנות לבית המשפט המוסמך לדון בעבירה שבגינה הרישיון נפסל. ככלל, הסמכות לדון בעבירה נקבעת בהתאם לסעיף 6(א) לחוק, לפיו "דנים נאשם בבית המשפט אשר באזור שיפוטו נעברה העבירה, כולה או מקצתה, או נמצא מקום מגוריו של הנאשם". "אזור השיפוט" לבתי המשפט המחוזיים הוגדרו בצווי הקמתם, ונקבעו בהתאם להודעה על חלוקת שטח המדינה למחוזות ולנפות ותיאור גבולותיהם, מיום 20.3.1957. "אזור השיפוט" עבור בתי משפט השלום מוגדר בסעיף 2א לצו בתי המשפט (הקמת בתי משפט שלום ואזור שיפוטם), התש"ך-1960:

אזור שיפוט

2א. (א) אזור שיפוטו של בית משפט שלום, למעט בתי משפט השלום כאמור בסעיף קטן (ב), יהיה המחוז שבו הוא נמצא.

(ב) אזור שיפוטם של בתי משפט השלום במחוז חיפה, בעכו ובקריות יהיה מחוז חיפה ונפת עכו, ואזור שיפוטם של בתי משפט השלום במחוז הצפון לא יכלול את נפת עכו.

5. מהאמור עולה כי, ככלל, מי שנפסל רישיונו בפסילה מנהלית מכוח סעיף 47 לפקודת התעבורה, אכן רשאי לבקש את ביטול הפסילה מכל בית משפט (בעל סמכות עניינית) במחוז שבשטחו בוצעה העבירה או מקצתה, או במחוז שבו נמצא מקום מגוריו. אלא שכללי הסמכות המקומית אינם כללים "טכניים" בלבד, והפעלתם כפופה לשיקול דעתו של בית המשפט. על התכליות שביסוד כללי הסמכות המקומית בהליך הפלילי ועל עקרונות הפעלתם עמד כב' הנשיא ברק בפרשה אחרת:

"הנה-כי-כן, השמירה על זכויות היסוד של הנאשם, יכולתו לנהל את המשפט כראוי ושיקולים נוספים (ובהם אף היעילות המערכתית של רשויות החקירה, התביעה והשפיטה) מבססים את חשיבות ההקפדה על כללי הסמכות המקומית שבדין הפלילי. עם זאת יש לזכור כי לעתים קיימות זיקות הקושרות את כתב-האישום לבתי-משפט או למחוזות שונים (ראו למשל בש"פ 1116/04 ברדיצ'בסקי נ' מדינת ישראל). במקרים אלה מסור לתביעה הפלילית שיקול-דעת בבחירת מקום העמדתו לדין של הנאשם. אין זה מתחייב כי הדיון יתנהל בקירבת מקום מגוריו של הנאשם. הדיון עשוי להתקיים בקירבת מקום ביצוע העבירה למשל כדי להימנע מהטרחת עדי התביעה לבית-משפט מרוחק (ראו לדוגמה בש"פ 8679/03 אבו סקיק נ' מדינת ישראל) (בש"פ 11637/04 מדינת ישראל נ' זוזיאשווילי, פ"ד נט(4) 229, 236 (2005)).

לתביעה הפלילית מסור אפוא שיקול דעת בבחירת מקום העמדתו לדין של הנאשם בנסיבות המצדיקות זאת. בדומה, ואף מקל וחומר, בסמכותו של בית המשפט להפנות בעל דין המבקש את ביטולה של פסילה מנהלית, אל בית המשפט בעל הזיקה המשמעותית יותר לעבירה או למבצעה, ולו משיקולי יעילות (השוו בג"ץ 1620/06 סיד נ' פרקליטות מחוז תל אביב (31.5.2006)). מובן כי שיקול דעתו של בית המשפט יופעל, ככל הניתן, גם תוך התחשבות בצרכיו ובנוחותו של המבקש.

6. הילוכנו בדרך זו מוביל לתוצאה אליה הגיע בית משפט קמא לפיה הסמכות המקומית אמנם נתונה לכל בתי המשפט במחוז השיפוט בו בוצעה העבירה או למחוז מגוריו של הנאשם, אך לבית המשפט מסור שיקול דעת, בין היתר, על מנת למנוע ניצול לרעה של כללי הסמכות המקומית. "לא יעלה על הדעת כי מבקש שביצע עבירה לכאורה בצפונה של ישראל, יפתח הליך המחייב את המדינה להציג בו ראיות לכאורה בדרומה של הארץ" (עניין ארדן, בעמ' 6: עניין חוא בפס' 13). קביעה זו אף עולה בקנה אחד עם הניסיון להתמודד עם מציאות שבה "מבקשים מגישים את בקשותיהם, במעין בחירת שופטים" (בפ"ם (שלום קריית גת) 6770-02-12 אקריש נ' מדינת ישראל (7.3.2012)).

7. ומהתם להכא. בדין קבע בית משפט קמא כי הסמכות לדון בעניינו של המבקש נתונה לבית משפט השלום באילת, אשר לו "מירב הזיקות" לעבירה - מקום מגוריו של המבקש באילת; מקום משרדו של סנגורו באילת; מקום ביצוע העבירה באילת; התחנה החוקרת ותיק החקירה הרלוונטי באילת, השימוע נערך באילת, ובהזמנה לדיון נכתב כי כתב האישום יוגש באילת. נוכח כל אלה, היה על המבקש לפנות לבית משפט השלום באילת.

8. אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"ח בניסן התשע"ו (26.5.2016).

ש ו פ ט